

62011CJ0137

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2012. szeptember 27. (*1)

„Migráns munkavállalók szociális biztonsága — 1408/71/EGK rendelet — 13. és 14c. cikk — Alkalmazandó jog — Önálló vállalkozók — Szociális biztonsági rendszer — Tagság — Valamely tagállamban munkaviszonyban álló, illetve ott semmilyen tevékenységet nem folytató személy — Valamely másik tagállamban folytatott önálló vállalkozói tevékenység — A társaság megbízottja — A társaság székhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban lévő lakóhely — A társaság irányítása a lakóhely szerinti tagállamból — A szakmai tevékenység önálló vállalkozói tevékenységként történő, a társaság székhelye szerinti tagállamban való folytatásának megdönthetetlen vélelmét felállító nemzeti szabály — Kötelező tagság ezen államnak az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszerében”

A C-137/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a cour du travail de Bruxelles (Belgium) a Bírósághoz 2011. március 21-én érkezett, 2011. március 11-i határozatával terjesztett elő az előtte

a Partena ASBL

és

a Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, K. Schieman, L. Bay Larsen (előadó), C. Toader és E. Jarašiņas bírák,

előtanácsnok: J. Mazák,

hivatalvezető: R. Šereš tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. március 22-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

—

a Partena ASBL képviselőjében M. Lauwers ügyvéd,

—

a Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA képviselőjében A. Moyaerts és É. Piret ügyvédek,

—

a belga kormány képviselőjében L. Van den Broeck és J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben,

—

az Európai Bizottság képviselőjében V. Kreuschitz és G. Rozet, meghatalmazotti minőségben, a f?tanácsnok indítványának a 2012. június 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követ?en, meghozta a következ?

Ítéletet

1

Az el?zetes döntéshozatal iránti kérelem az 1998. június 29-i 1606/98/EK tanácsi rendelettel (HL L 209., 1. o.; magyar nyelv? kiadás 5. fejezet, 3. kötet, 308. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történ? alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet (HL L 149., 2. o.; magyar nyelv? kiadás 5. fejezet, 1. kötet, 35. o.; a továbbiakban: 1408/71 rendelet) 13. és 14c. cikkének, valamint az EUMSZ 21. cikknek az értelmezésére vonatkozik.

2

Ezt a kérelmet a Partena ASBL (a továbbiakban: Partena), az önálló vállalkozók társadalombiztosítási pénztára és a Les Tartes de Chaumont-Gistoux SA társaság (a továbbiakban: Les Tartes de Chaumont-Gistoux) közötti azon jogvitában terjesztették el?, amelynek tárgya a Partena által ez utóbbitól az 1999 els? negyedévét?l 2007 negyedik negyedévéig fizetend? társadalombiztosítási járulékok és késedelmi pótlékai címén követelt összegek.

Jogi háttér

Az uniós jog

3

Az 1408/71 rendelet nyolcadik, kilencedik, tizedik és tizenegyedik preambulumbekkezdése szerint:

„mivel a Közösségen belül mozgó munkavállalók és önálló vállalkozók csak egyetlenegy tagállam szociális biztonsági rendszerébe tartozhatnak az alkalmazandó nemzeti jogszabályok átfedései és az ebb?l származó esetleges bonyodalmak elkerülése érdekében;

mivel számban és terjedelemben a lehet? legjobban korlátozni kell azokat az eseteket, amikor az általános szabály alól alkalmazott kivételként egy személyre egyidej?leg két tagállam jogszabályait kell alkalmazni;

mivel annak lehet? leghatékonyabb biztosítása érdekében, hogy az egy tagállam területén foglalkoztatott valamennyi munkavállaló egyenl? bánásmódban részesüljön, általában annak a tagállamnak a jogszabályait kell alkalmazandó jogszabályként meghatározni, amelyben az érintett személy munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként tevékenységet folytat;

mivel ettől az általános szabálytól az alkalmazhatóság egyéb kritériumait indokoló bizonyos helyzetekben el lehet térni.”

4

Az 1408/71 rendelet „Általános szabályok” című 13. cikke ekként rendelkezik:

„(1) A 14c. és 14f. cikkekre is figyelemmel, a rendelet hatálya alá tartozó személyekre csak egy tagállam jogszabályai alkalmazandók. E jogszabályokat e cím rendelkezései szerint kell meghatározni.

(2) A 14–17. cikk rendelkezéseire is figyelemmel:

a)

egy tagállam területén alkalmazott személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, még abban az esetben is, ha egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, vagy ha az őt alkalmazó vállalkozás vagy munkáltató székhelye vagy lakóhelye egy másik tagállam területén található;

b)

egy tagállam területén önálló vállalkozóként tevékenykedő személy e tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik még abban az esetben is, ha másik tagállamban rendelkezik lakóhellyel;

[...]”

5

Ugyanezen rendelet „Az önálló vállalkozókra (kivéve a tengerészekre) alkalmazandó különös szabályok” címet viselő 14a. cikkének 2. pontja a következőképpen fogalmaz:

„A 13. cikk (2) bekezdésének b) pontja az alábbi kivételekkel és körülmények között alkalmazandó:

[...]

2. Az a személy, aki két vagy több tagállam területén önálló vállalkozóként végez tevékenységet, azon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozik, amelynek területén lakóhellyel rendelkezik, ha tevékenységének bármely részét e tagállam területén végzi.

Ha az ilyen személy annak a tagállamnak a területén, amelyben lakóhellyel rendelkezik, nem végez tevékenységet, azon tagállam jogszabályainak a hatálya alá tartozik, amelynek területén fő tevékenységét végzi [...]”

6

Az említett rendeletnek az „Azokra a személyekre alkalmazandó különös szabályok, akik egyidejűleg egy tagállam területén munkavállalóként, egy másik tagállam területén önálló vállalkozóként tevékenykednek” című 14c. cikke szerint:

„Az a személy, aki egyidejűleg egy tagállam területén munkavállalóként és egy másik tagállam területén önálló vállalkozóként tevékenykedik, az alábbi jogszabályok hatálya alá tartozik:

a)

a b) pont eltér? rendelkezései hiányában azon tagállam jogszabályainak a hatálya alatt áll, amelynek területén munkaviszonyban áll, vagy ha két vagy több tagállam területén folytat ilyen tevékenységet [az esettől függően a vállalkozás székhelye, vagy a munkáltató lakóhelye a vállalkozás fióktelepének vagy állandó képviselőjének helye, vagy a munkavállaló lakóhelye szerinti tagállam];

b)

a VII. mellékletben említett esetekben:

—

azoknak a [...] tagállami jogszabályoknak a hatálya alatt áll, amelynek területén munkaviszonyban áll [...]

és

—

azoknak a tagállami jogszabályoknak a hatálya alatt áll, amelynek területén önálló vállalkozóként végez munkát [...]"

7

Az 1408/71 rendelet VII. melléklete két tagállam jogszabályai egyidejű alkalmazásának 18 esetét sorolja fel, azaz olyan helyzeteket, amelyekben valamely személy, egyrészt önálló vállalkozói tevékenységet folytat az ezen mellékletben név szerint megjelölt 17 tagállam valamelyikében, másrészt munkaviszonyban áll valamely másik tagállamban.

8

A melléklet 1. pontja szerint:

„Ha az érintett személy Belgiumban önálló vállalkozó és bármely másik tagállamban munkaviszonyban áll.”

A belga jog

9

A belga jog szerint az önálló vállalkozói szociális biztonsági rendszer hatálya alá való tartozást az önálló vállalkozók társadalombiztosítási jogállásáról szóló, 1967. július 27-i 38. sz. királyi rendelet (Moniteur belge, 1967. július 29.) szabályozza, amelyet többek között a társadalombiztosítás korszerűbbé tételéről és a nyugdíjak törvényi szabályozása hatékonyságának biztosításáról szóló, 1996. július 26-i törvény VI. címének, valamint az 1996. július 26-i törvény gazdasági és monetáris unióban való belga részvétel költségvetési feltételeit biztosító 3. cikkének megfelelően az önálló vállalkozók társadalombiztosítási jogállására vonatkozó egyes pénzügyi és egyéb rendelkezésekről szóló, 1996. november 18-i királyi rendelet (Moniteur belge 1996. december 12., a továbbiakban: 38. sz. királyi rendelet) módosított.

10

A 38. sz. királyi rendelet „Hatály” című I. fejezetében található 3. cikkének 1. §-a ekként rendelkezik:

„A jelen rendelet alkalmazásában önálló vállalkozónak minősül minden természetes személy, aki Belgiumban nem munkaszerződés vagy egyéb jogviszony alapján folytat szakmai tevékenységet.

Az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy az előző bekezdésben meghatározott tagsági feltételek minden olyan személyre kiterjednek, aki Belgiumban [az 1992. évi jövedelemadóról szóló törvénykönyv bizonyos rendelkezéseiben] meghatározott jövedelem elérésére alkalmas szakmai tevékenységet folytat.

A jelen § alkalmazásában akkor kell úgy tekinteni, hogy a szakmai tevékenységet munkaszerződés alapján folytatják, ha a munkavállalók valamelyik szociális biztonsági rendszere alapján az érintett személy esetében vélelmezhető, hogy munkaszerződés alapján áll alkalmazásban.

[...] a belga társasági adó vagy a Belgiumban a külföldi illetőségekre kivetett adó alanyainak minősülő társaságok vagy egyesületek kinevezett megbízottjai esetében megdönthetetlen vélelem szól amellett, hogy ők Belgiumban önálló vállalkozóként folytatnak szakmai tevékenységet.”

11

Ugyanezen királyi rendelet 15. cikke 1. §-ának (3) bekezdése alapján a társaság és a megbízottjai egyetemlegesen felelősek az utóbbiak járulékainak megfizetéséért.

12

A 2004. november 3-i 176/2004. sz. ítéletében a Cour d'arbitrage (alkotmánybíróság; jelenleg: Cour constitutionnelle) alkotmányellenesnek nyilvánította a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdését a belga társasági adó vagy a Belgiumban a külföldi illetőségekre kivetett adó alanyainak minősülő társaságok olyan megbízottjai vonatkozásában, akik nem külföldről irányítják a szóban forgó rendelkezés hatálya alá tartozó társaságot. A Cour d'arbitrage úgy ítélte meg, hogy e megbízottakat illetően ez a vélelem – mivel megdönthetetlen – általános és feltétlen jellegű, ami e személyek tekintetében aránytalan, mivel az a tevékenységével felhagyó megbízottat megakadályozta abban, hogy más módon bizonyítsa a tevékenység megszűnését, mint hogy lemond és megszünteti az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszer hatálya alá való tartozásból eredő kötelezettségeit.

13

A Cour d'arbitrage ugyanakkor nem állapította meg a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-a negyedik bekezdésének alkotmányellenességét a belgiumi székhelyű társaságokat külföldről irányító megbízottak tekintetében. A Cour d'arbitrage-nak az volt az álláspontja, hogy a vélelem megdönthetetlen jellege szükségesnek tekinthető annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen megbízottak az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozzanak, mivel a nemzeti hatóság az ilyen személyek tekintetében nem rendelkezik azokkal az adatokkal és hatáskörökkel, mint amelyek rendelkezésére állnak az ilyen társaságokat Belgiumban irányító személyek tekintetében.

14

A Cour d'arbitrage ezen ítéletéből következően a belga jogban jelenleg továbbra is megdönthetetlen a vélelem azon személyek esetében, akik külföldről irányítanak valamely

belgiumi székhelyű társaságot, ezért ezek a személyek – az ilyen tevékenység tényleges folytatásától függetlenül – Belgiumban az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartoznak.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

15

A Les Tartes de Chaumont-Gistoux-t 1993. április 17-én alapították.

16

Mivel a székhelye Belgiumban található, a társaság a belga társasági adó fizetésére köteles.

17

Az 1995. október 12-i taggyűlés időpontjában O. Rombouts és M. Van Acker felerészben rendelkeztek a társaság tőkéjével. A 2000. június 7-i és a 2006. június 7-i taggyűlések meghosszabbították ügyvezetői megbízatásukat.

18

O. Rombouts 1999 vége óta Portugáliában lakik.

19

O. Rombouts Portugáliában 2001. január 1-jétől 2005 júliusáig munkavállalói tevékenységet folytatott, illetve munkanélküli ellátásban részesült.

20

A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy O. Rombouts 2007 novemberétől önálló vállalkozói tevékenységet folytatott Portugáliában, ezt azonban kiegészíti azzal, hogy a Les Tartes de Chaumont-Gistoux állítása szerint ez a tevékenység 2005 novemberében kezdődött.

21

2008. május 28-án a Partena kérelmére 125696,50 euró összegű fizetési meghagyást bocsátottak ki O. Rombouts és a Les Tartes de Chaumont-Gistoux ellen, amely összeg az O. Rombouts által az 1999 első negyedévétől 2007 negyedik negyedévéig terjedő időszakra fizetendő járulékoknak és e járulékok negyedéves és éves késedelmi pótlékainak felelt meg.

22

2008. augusztus 5-én a Les Tartes de Chaumont-Gistoux a fizetési meghagyással szemben ellentmondással élt a tribunal du travail de Nivelles (nivelles-i munkaügyi bíróság) előtt.

23

A tribunal du travail de Nivelles a 2009. szeptember 14-i ítéletében elfogadhatónak nyilvánította az ellentmondást, majd a 2009. december 14-i ítéletében megállapította annak megalapozottságát.

24

A Partena 2010. január 29-én fellebbezést nyújtott be ezen ítéletekkel szemben.

25

Az eljárás során a Partena kifejtette, hogy tekintettel arra, hogy O. Rombouts Portugáliában 2001. január 1-jétől munkavállalói jogállással rendelkezik, már csak kiegészítő jogcímen tartozhat az önálló vállalkozókra vonatkozó belga szociális biztonsági rendszer hatálya alá. Ebből következően a Partena a követelt összeget 125695,5 euróról 68317,61 euró összegré és annak kamataira csökkentette.

26

A Les Tartes de Chaumont-Gistoux vitatta, hogy O. Rombouts az önálló vállalkozókra vonatkozó belga szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozna. Ez a társaság azt állította, hogy a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdése – mivel annak következtében a belga jogszabály alkalmazandó – ellentétes az uniós joggal és különösen az EK 18. cikkel.

27

E körülmények között a cour du travail de Bruxelles (brüsszeli munkaügyi bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1.

Az 1408/71 rendelet 13. és azt követő cikkeinek és különösen a 14c. cikkének alkalmazása során jogosult-e valamely tagállam – az általa az önálló vállalkozók számára létrehozott szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartozás feltételeinek megállapításával kapcsolatban számára biztosított hatáskör keretei között – arra, hogy »az ezen államban adóköteles társaság külföldről történő irányítását« a területén végzett tevékenységhez hasonlóan kezelje?

2.

Összeegyeztethető-e a [38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdése] az [uniós joggal] és különösen az [EUMSZ] 21. cikk[...]ben biztosított szabad mozgás és tartózkodás jogával, amennyiben az nem teszi lehetővé a másik tagállamban lakóhellyel rendelkező és a Belgiumban adóköteles társaságot külföldről irányító személy számára az önálló vállalkozók szociális biztonsági rendszerének hatálya alá való tartozásra vonatkozó vélelem megdöntését, jöllehet a belgiumi lakóhellyel rendelkező és az ilyen társaságot nem külföldről irányító megbízott jogosult e vélelem megdöntésére, és annak bizonyítására, hogy nem folytat a 38. sz. királyi rendelet [3. cikke 1. §-ának első bekezdése] szerinti önálló vállalkozói tevékenységet?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

A hatáskörrel

28

A belga kormány úgy véli, hogy a Bíróságnak nincs hatásköre az els? kérdés megválaszolására, mivel az azzal járna, hogy a Bíróságnak értelmezni kellene a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdését, vagy meg kellene vizsgálnia, hogy az összeegyeztethet?-e az 1408/71 rendelet 14c. cikkével.

29

Ebben a tekintetben elegend? azt megállapítani, hogy az els? kérdés a megfogalmazása alapján az uniós jog rendelkezéseinek, a jelen esetben az 1408/71 rendelet 13. és azt követ? cikkeinek értelmezésére irányul, nem pedig egy nemzeti jogi rendelkezés értelmezésére vagy e nemzeti jogi rendelkezésnek az uniós joggal való összeegyeztethet?ségének értékelésére.

30

Az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelel?en (lásd többek között a C-489/09. sz. Vandoorne-ügyben 2011. január 27-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-225. o.] 25. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot) a Bíróság hatáskörrel rendelkezik arra, hogy a kérdést el?terjeszt? bíróságot az uniós jog értelmezésére vonatkozó minden olyan szempontról tájékoztassa, amelyek lehetővé tehetik számára, hogy saját maga értékelje a nemzeti jogi rendelkezés összeegyeztethet?ségét annak érdekében, hogy döntést hozzon az el?tte folyó eljárásban.

31

A Bíróság tehát hatáskörrel rendelkezik az els? kérdés megvizsgálására.

Az elfogadhatóságról

32

A belga kormány azt állítja, hogy az els? kérdés elfogadhatatlan, mivel az 1408/71 rendelet 14c. cikke b) pontja értelmezésének nincs jelent?sége az alapügy megoldása szempontjából.

33

A belga kormány szerint ugyanis már nem kell alkalmazni a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdése szerinti megdönthetetlen vélelmet O. Rombouts-nak az önálló vállalkozókra vonatkozó belga szociális biztonsági rendszer hatálya alá való tartozása tekintetében.

34

Ennek a vélelemnek az a célja, hogy e rendszer hatálya alá vonja azokat a megbízottakat, akik a belgiumi székhely? társaságokat külföldr?l irányítják, Belgiumban a vállalkozás ügyvezet?jeként egyáltalán nem vallanak be jövedelmet, és a megbízásuk ingyenes jellegére hivatkoznak annak érdekében, hogy kizárják a szakmai tevékenység folytatására vonatkozó azon feltétel fennállását, amelyet?l a járulékfizetési kötelezettség függ.

35

Márpedig a belga kormány szerint az alapügyben érintett id?szak során O. Rombouts – a társaság megbízottjaként folytatott tevékenységére tekintettel, a társaság vezet? tisztségvisel?jeként – Belgiumban a külföldi illet?ség?ekre kivetett adó alanya volt az 1992. évi jövedelemadóról szóló törvény 2. cikke 1. pontja a) alpontjának, 227. cikke 1. §-ának és 228. cikke 1. §-ának, valamint a

Belgium és Portugália között a kettős adóztatás kizárásáról, és a jövedelemadó tárgyában egyes kérdések rendezéséről szóló, 1969. július 16-án Brüsszelben aláírt egyezmény (Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára 787. kötet, 4. o.) 16. cikkének együttes rendelkezései alapján, amely egyezményt módosították az 1995. március 6-án Brüsszelben aláírt kiegészítő egyezménnyel (Egyesült Nemzetek Szerződéseinek Tára 2155. kötet, 76. o.), amely utóbbi 2001. április 5-én lépett hatályba.

36

A belga kormány ezt azzal egészíti ki, hogy O. Rombouts soha nem vitatta ezt a járulékfizetési kötelezettséget, és az alapügy tárgyát képező társadalombiztosítási járulékokat a vállalkozás ügyvezetőjének az adóhatóság által elfogadott jövedelme alapján számították ki.

37

Következésképpen sem O. Rombouts, sem a Les Tartes de Chaumont Gistoux nem hivatkozhat a megbízás ingyenes jellegére annak érdekében, hogy vitassák a szakmai tevékenység folytatására vonatkozó feltétel fennállását.

38

Ebben a tekintetben elegendő azt megállapítani, hogy a belga kormány az írásbeli észrevételeiben kifejtette, hogy a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdése szerinti vélelem megdönthetetlen jelleggel azt írja elő, hogy a társaságok megbízottjai „még” abban az esetben is az önálló vállalkozókra vonatkozó belga szociális biztonsági rendszer hatálya alá tartoznak, ha a megbízás alapján egyáltalán nem vallottak be jövedelmet.

39

A belga kormány szerint ez azzal jár, hogy ez a vélelem az alapügyben szereplőhöz hasonló társasági megbízottakra is alkalmazandó, akik Belgiumban a társasági megbízotti tevékenységükre tekintettel a külföldi illetőségekre kivetett adó alanyai.

40

Az első kérdés ennél fogva nem irreleváns, mivel az az 1408/71 rendelet 14c. cikkének b) pontjára vonatkozik.

41

Az első kérdés tehát elfogadható.

Az ügy érdeméről

42

Előzetesen arra kell rámutatni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság az előtte továbbra is folyamatban lévő jogvitát úgy határozta meg, hogy az azon időszakokra vonatkozó helyzetet érinti, amelyek során a szóban forgó társasági megbízott Portugáliában lakott, és ott munkavállalói tevékenységet folytatott, illetve ott semmilyen egyéb tevékenységet nem folytatott. A kérdést előterjesztő bíróság szerint ezen időszakok vonatkozásában az 1408/71 rendelet és annak VII. melléklete nem zárja ki az önálló vállalkozókra vonatkozó belga szociális biztonsági rendszer hatálya alá való tartozást. A Bíróságnak egyedül erre a helyzetre kell korlátoznia a vizsgálatát.

43

Ebben az összefüggésben meg kell állapítani, hogy a kérdést elterjesztő bíróság az első kérdésével lényegében arra vár választ, hogy az uniós joggal és különösen az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének b) pontjával és 14c. cikkének b) pontjával, valamint e rendelet VII. mellékletével ellentétes-e az a nemzeti szabályozás, amely a 38. sz. királyi rendelet 3. cikke 1. §-ának negyedik bekezdéséhez hasonlóan lehetővé teszi, hogy az egyik tagállamban adóköteles társaságnak egy másik tagállamból folytatott irányítási tevékenysége esetében az első tagállam megdönthetetlenül vélelmezze, hogy ezt a tevékenységet az első területén folytatják.

44

A kérdést elterjesztő bíróság tehát ezzel a kérdésével arra vár választ, hogy valamely tagállam – az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszer hatálya alá való tartozás céljából – milyen mértékben határozhatja meg az érintett vállalkozók által folytatott tevékenység helyét.

45

Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az 1408/71 rendelet II. címében szereplő, az Európai Unión belül mozgó munkavállalókra alkalmazandó jogszabályok meghatározására vonatkozó rendelkezések célja, hogy az érdekeltek első szabály szerint csak egy tagállam szociális biztonsági rendszeréhez tartozzanak, és így el lehessen kerülni az alkalmazandó nemzeti jogszabályok halmozódását és az esetlegesen ebből fakadó nehézségeket. Ezt az elvet fogalmazza meg többek között e rendelet 13. cikkének (1) bekezdése (lásd többek között a C-611/10. és C-612/10. sz., Hudzinski és Wawrzyniak egyesített ügyekben 2012. június 12-én hozott ítélet 41. pontját).

46

Arra is emlékeztetni kell, hogy az 1408/71 rendelet rendelkezéseit az EUMSZ 48. cikk céljára figyelemmel kell értelmezni, amely cél a migráns munkavállalók szabad mozgásának lehető legteljesebb megvalósításához való hozzájárulás (lásd a fent hivatkozott Hudzinski és Wawrzyniak egyesített ügyekben hozott ítélet 53. pontját).

47

Az 1408/71 rendelet nyolcadik preambulumbekkezdése hangsúlyozza, hogy az érintett munkavállalók és önálló vállalkozók csak egyetlenegy tagállam szociális biztonsági rendszerébe tartozhatnak. Ugyanezen rendelet kilencedik preambulumbekkezdése ezt azzal egészíti ki, hogy számban és terjedelemben a lehető legjobban korlátozni kell azokat az eseteket, amikor az általános szabály alól alkalmazott kivételként egy személyre egyidejűleg két tagállam jogszabályait kell alkalmazni.

48

Az említett rendelet tizedik preambulumbekkezdése szerint az alkalmazandó jogszabály meghatározása érdekében a megfelelő szempont, első szabály szerint a munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenység folytatásának a helye. Az 1408/71 rendelet tizenegyedik preambulumbekkezdése szerint ettől az általános szabálytól csak az alkalmazhatóság egyéb kritériumait indokoló bizonyos helyzetekben lehet eltérni.

49

Az 1408/71 rendelet felépítéséből és rendszeréből tehát az tűnik ki, hogy a kizárólag alkalmazandó jogszabály meghatározásának a fő kritériuma az érintett munkavállaló munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenysége „folytatásának a helye”, és ettől csak bizonyos helyzetekben lehet eltérni, olyan kiegészítő alkalmazhatósági kritériumok alapján, mint például a munkavállaló lakóhelye szerinti állam, az adott alkalmazó vállalkozás székhelye szerinti állam, vagy a vállalkozás fióktelepének vagy állandó képviselőjének helye, illetve a munkavállaló fő tevékenysége végzésének helye szerinti állam, amelyeket az 1408/71 rendelet 14. cikkének 2. és 3. pontja, 14a. cikkének 2. és 3. pontja, valamint 14c. cikke a) pontjának utolsó fordulata ír elő.

50

Az 1408/71 rendelet 13. és azt követő cikkeinek értelmében vett „munkavállalói tevékenység” vagy „önálló vállalkozói tevékenység” fogalmai azokra a tevékenységekre vonatkoznak, amelyek azon tagállam szociális biztonságról szóló jogszabályai alkalmazásában minősülnek ilyen tevékenységnek, ahol a tevékenységet folytatják (lásd többek között a C-340/94. sz. de Jaeck-ügyben 1997. január 30-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-461. o.] 34. pontját, valamint a C-221/95. sz., Hervein és Hervillier ügyben 1997. január 30-án hozott ítélet [EBHT 1997., I-609. o.] 22. pontját).

51

Ezek a fogalmak tehát a tartalmuk alapján azon tagállamok jogszabályainak hatálya alá tartoznak, amelyek területén a munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységet folytatják.

52

Ennélfogva az 1408/71 rendelet 13. és azt követő cikkei alkalmazásában a munkavállaló szakmai tevékenysége folytatása helyének meghatározása, amelyet – amint az e rendelet tizedik preambulumbekkezdéséből kitűnik – főszabály szerint az alkalmazandó jogszabály meghatározása függ, megelőzi a tevékenység munkavállalói vagy önálló vállalkozói tevékenységnek történő minősítését.

53

Mindazonáltal a „munkavállalói tevékenység” és az „önálló vállalkozói tevékenység” fogalmától eltérően valamely tevékenység „folytatása helyének” fogalma nem a tagállami jogszabályok, hanem az uniós jog, és ebből következően az utóbbi Bíróság általi értelmezésének hatálya alá tartozik.

54

Ha ugyanis ez a fogalom is a tagállami jogszabályok hatálya alá tartozna, az azt eredményezhetné, hogy a szóban forgó tagállamok ennek a fogalomnak ellentmondó meghatározásokat illetve értelmezéseket adhatnának, ami egy konkrét személy esetében ugyanazon tevékenység vonatkozásában több jogszabály egyidejű alkalmazásához vezethetne. Márpedig az ilyen egyidejű alkalmazás azzal a veszéllyel járna, hogy az érintettnek ugyanazon jövedelem vonatkozásában kétszeres társadalombiztosítási járulékot kellene fizetnie, ami hátrányos helyzetbe hozná azt a munkavállalót, aki gyakorolta az uniós jogban rögzített szabad mozgáshoz való jogát, és ez nyilvánvalóan ellentétes volna az 1408/71 irányelv céljaival.

55

Így – mint azt az említett rendelet 14d. cikkének (2) bekezdésével kapcsolatban a Bíróság már

megállapította – ez a rendelkezés arra kötelezi a tagállamokat, hogy az e rendelet 14c. cikkének b) pontjában foglalt rendelkezések hatálya alá tartozó munkavállalókkal szemben ne alkalmazzanak hátrányos megkülönböztetést azon munkavállalókhoz képest, akik tevékenységüket teljes egészében egyetlen tagállamban gyakorolják (lásd a C-493/04. sz. Piatkowski-ügyben 2006. március 9-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-2369. o.] 27. pontját).

56

A tevékenység „folytatásának helye” fogalmának mint uniós jogi fogalomnak az értelmezése céljából emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően azon kifejezések értelmét és terjedelmét, amelyekre az uniós jog semmilyen meghatározást nem ad, az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentés szerint kell meghatározni, figyelembe véve azon szöveggörnyezetet, amelyben a kifejezéseket használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek e kifejezések részét képezik (lásd ebben az értelemben különösen a C-336/03. sz. easyCar-ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet [EBHT 2005., I-1947. o.] 21. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

57

Ebben a tekintetben a tevékenység „folytatásának helye” fogalmát, a használt szavak elsődleges jelentése alapján úgy kell értelmezni, hogy az azt a helyet jelöli, ahol az érintett személy az e tevékenységhez kapcsolódó cselekményeket ténylegesen végzi.

58

Márpedig abban az esetben, ha a belga társasági adó vagy a Belgiumban a külföldi illetőségekre kivetett adó alanyainak minősülő társaságok vagy egyesületek kinevezett megbízottjai esetében megdönthetetlen jelleggel azt vélelmezik, hogy Belgiumban önálló vállalkozóként folytatnak szakmai tevékenységet, a szóban forgó nemzeti rendelkezések esetében fennáll az a veszély, hogy azok a tevékenység folytatása helyének olyan meghatározását eredményezik, amely nem felel meg a jelen ítélet előző pontjából következő meghatározásnak, ennél fogva ellentétes az uniós joggal.

59

Tény, hogy az uniós jog nem érinti a tagállamoknak a szociális biztonsági rendszerük kialakítására vonatkozó hatáskörét, és hogy közösségi szintű harmonizáció hiányában az érintett tagállam jogszabályaiban kell meghatározni a szociális biztonsági rendszerhez való tartozás jogi feltételeit, illetve az abban való kötelező részvételt, az azonban fontos, hogy a hatáskörének gyakorlása során az érintett tagállam tiszteletben tartsa az uniós jogot (lásd különösen a fent hivatkozott Piatkowski-ügyben hozott ítélet 32. és 33. pontját).

60

Kétségtelen, amint azt a belga kormány előterjeszti, hogy az alapügyben előfordulóhoz hasonló vélelem alkalmas az olyan társadalombiztosítási csalások megakadályozására, amelyek során a belgiumi székhelyű társaságok társasági megbízottjai a tevékenységük mesterséges áthelyezése útján kivonják magukat az önálló vállalkozókra vonatkozó szociális biztonsági rendszer hatálya alá való tartozás kötelező jellege alól. Mindazonáltal a szóban forgó nemzeti jogszabály, azzal hogy ezt a vélelmet megdönthetetlen jelleggel ruházza fel, túllép a csalás elleni küzdelem jogszerű céljának eléréséhez feltétlenül szükséges mértéken, mivel általános jelleggel megakadályozza, hogy az érintett munkavállalók a nemzeti bíróság előtt igazolhassák, hogy a tevékenységük folytatásának helye valóban azon másik tagállam területén található, ahol az e tevékenységhez

kapcsolódó cselekményeket ténylegesen végzik.

61

Az első kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az uniós joggal és különösen az 1408/71 rendelet 13. cikke (2) bekezdésének b) pontjával és 14c. cikkének b) pontjával, valamint e rendelet VII. mellékletével ellentétes az alapügyben előfordulóhoz hasonló nemzeti szabályozás, amennyiben lehetővé teszi, hogy az egyik tagállamban adóköteles társaságnak egy másik tagállamból folytatott irányítási tevékenysége esetében az első tagállam megdönthetetlenül vélelmezze, hogy ezt a tevékenységet az ő területén folytatják.

A második kérdésről

62

Az első kérdésre adott válaszra tekintettel a második kérdést nem kell megvizsgálni.

A költségekről

63

Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

Az uniós joggal és különösen az 1998. június 29-i 1606/98/EK tanácsi rendelettel módosított, a szociális biztonsági rendszereknek a Közösségen belül mozgó munkavállalókra, önálló vállalkozókra és családtagjaikra történő alkalmazásáról szóló, 1971. június 14-i 1408/71/EGK tanácsi rendelet 13. cikke (2) bekezdésének b) pontjával és 14c. cikkének b) pontjával, valamint az említett rendelet VII. mellékletével ellentétes az alapügyben előfordulóhoz hasonló nemzeti szabályozás, amennyiben lehetővé teszi, hogy az egyik tagállamban adóköteles társaságnak egy másik tagállamból folytatott irányítási tevékenysége esetében az első tagállam megdönthetetlenül vélelmezze, hogy ezt a tevékenységet az ő területén folytatják.

Aláírások

(*1) Az eljárás nyelve: francia.